KRONIKA FARMACEUTYCZNA

ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO FARMACEUTÓW-PRACOWNIKÓW
W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

REDAKTOR — CZ. NAŁĘCZ.

Rok XXXI — Nr. 5 — 1 marca 1932 r.

E. KRZĘTOWSKA.

Rodzaje taniny i sposoby ich otrzymywania.

Kwestję wyświetlenia budowy garbników rowiązał dopiero E. Fischer w latach 1908 — 1919. Z fenolokwasów otrzymał on rodzaj sztucznych garbników, związków o charakterze estrowym, nazwanych depsydami. Depsydy, podobnie jak garbniki, strącają białka z rozcieńczonych roztworów. Jedne garbniki naturalne posiadają jak depsydy charakter estrowy, ulegają więc hydrolizie, inne nie podlegają rozpadowi hydrolitycznemu i wyprowadzono stąd wniosek, że części składowe ich złożonych cząsteczek połączone są ze sobą nie za pomocą tlenu, lecz węgli; ten ostatni rodzaj garbników jest bardzo mało poznany.

Najlepiej poznanym i najważniejszym garbnikiem hydrolizującym jest tanina; jej rozpad hydrolityczny następuje pod wpływem enzymów hydrolitycznych, przedewszystkiem — tannazy, zawartej w pleśniakach, emulsyny, a także kwasów mineralnych.

Taniny są różnego pochodzenia. Początkowo otrzymywano taninę jedynie z galasówek tureckich, w końcu ubiegłego stulecia ukazała się na rynku tanina z galasówek chińskich. Dotychczas źródłem otrzymywania taniny są głównie galasówki tureckie (z dębu) i galasówki chińskie z liści sumaka (Rhus semialata); prócz tego w większej ilości garbnik powyższy znajduje się w korze dębowej, herbacie i korze oczara (Hamamelis virginica). Handlowa tanina nie jest ciałem jednorodnem, a nawet po najstaranniejszem oczyszczeniu zawiera mieszaninę kilku substancyj. Oczyszczona tanina jest ciałem bezbarwnem lub żółtawem, bezpostaciowem, łatwo rozpuszczalnem w wodzie, acetonie, octanie etylowym, nieco trudniej w alkoholu, eterze i glicerynie, a nierozpuszczalnem w eterze bezwodnym, chloroformie, dwusiarczku węgla, benzynie, benzolu, olejkach eterycznych i olejach tłustych, — jest ciałem prawoskrętnem.

E. Fischer badał różne gatunki tanin, głównie taninę otrzymaną z chińskich galasówek i taninę z tureckich galasówek. Taninę z galasówek wyodrębniał Fischer w sposób zbliżony do metody, którą przytaczam: galasówki rozdrobnione na kawałki, wielkości ziarna, zalewa się wodą i krótko gotuje, a następnie już na zimno wytrawia się jeszcze klkakrotnie wodą. Połączone wodne wyciągi bada się ilościowo na zawartość kwasów, stęża w aparacie próżniowym do konsystencji syropu i wówczas zobojętnia się roztworem sody. Tak przyrządzony zgęszczony roztwór taniny wykłóca się kilkakrotnie z octanem etylowym. Połączone wyciągi eterowe wymywa się wodą i w aparacie próżniowym odparowuje do ciężaru, wziętych do przeróbki galasówek. Otrzymany syrop zalewa się poczwórną objętością eteru, po przemyciu syropu eter zlewa się, a do garbnika dodaje się wody i nadal paruje pod zmiejszonem ciśnieniem, a po użyciu pięciotlenku fosforu do całkowitego osuszenia otrzymuje się łamliwą masę taniny.

Z badań Fischera i Freudenberga nad taniną okazało się, że tanina z galasówek tureckich jest ciałem mniej jednorodnem, niż tanina z chińskich galasówek. W produktach hydrolizy taniny tureckiej badacze ci otrzymywali do 14% glikozy, około 85% kwasu gallusowego i 4% kwasu elagowego. Właśnie kwas elagowy jest główną domieszką taniny tureckiej, nie jako taki, lecz w postaci glikozydu, który ulega szybko rozkładowi pod wpływem wody lub rozcieńczonych kwasów za lekkiem ogrzaniem. Już w połowie XIX-go stulecia Strecker w produktach hydrolizy taniny otrzymał również jak Fischer kwas gallusowy i glikozę. Ilość otrzymanej przez Streckera glikozy dochodzi do 22% Fischer i Freudenberg stwierdzili, że taniny są estrami fenolokwasów i glikozy, gdyż niezhydrolizowane nie wykazywały obecności wolnych grup karboksylowych, co dało asumpt do syntezy pięcio-galoilo-glikozy, produktu bardzo zbliżonego do taniny; w taninie tureckiej bowiem na jedną resztę glikozową przypada pięć reszt galoilowych. Tanina chińska okazała się bardziej jednolitą od taniny tureckiej, gdyż stale w doświadczeniach Fischera na jedną resztę glikozową przypadało 10 reszt galoilowych. Na tej zasadzie Fischer przypisuje taninie wzór pięcio-m-dwugaloilo-glikozy, którą otrzymał syntetycznie. Ten ostatni związek różni się od taniny chińskiej jedynie rozpuszczalnością. Zatem wzór pięcio-m-dwugaloilo-glikozy nie należy uważać za ścisły wzór taniny, lecz

jako wzór tłumaczący doskonale estrową budowę i skrętność taniny.

Wyżej przytoczone wzmianki wyjaśniły, że tanina chemicznie nie stanowi indywiduum. Na rynku handlowym znajdują się różne gatunki taniny. Inne wymagania stawia się dla taniny, używanej w przemyśle garbarskim, inne — w przemyśle winnym, a jeszcze inne taninie, używanej do celów leczniczych. Jako taninę odpowiednią do celów leczniczych, czyniącą zadość próbom większości farmakopei, uważa się t. zw. „eterowy" gatunek taniny, otrzymywany podług następującego francuskiego przepisu: do otrzymania taniny farmakopealnej zaleca się tutaj używać jedynie galasówki tureckie. Surowiec ogrubnie sproszkowany, w ilości 100 g., wytrawia się w perkolatorze mieszaniną, złożoną z 500 g. eteru, 60 g. alkoholu i 20 g. wody. Otrzymany wyciąg składa się z dwóch warstw: górnej eterowej, zawierającej zwłaszcza substancje barwiące i małą ilość taniny, i dolnej, będącej uwodnionym eterowym roztworem taniny. Wyciąg przelewa się do rozdzielacza, dodaje 30 g. wody, silnie wykłóca, a oddzieloną, dolną warstwę roztworu taniny paruje na kąpieli wodnej w temp. 50°. Sproszkowana sucha pozostałość stanowi taninę dobrą do użytku. Niemiecki sposób podany w podręczniku Hagera poleca zarówno galasówki chińskie, jak tureckie. Przebieg pracy wydzielania taniny z galasówek jest podobny do wyżej zamieszczonego; główna różnica polega na tem, że do ekstrahowania używa się mieszaniny, składającej się z 12 cz. eteru i 3 cz. spirytusu 90°. Po wytrawieniu połączone wyciągi wykłóca się trzykrotnie wodą w stosunku 1 cz. wody na 3 cz. wyciągu. Połączone wodne roztwory taniny odbarwia się zapomocą węgla zwierzęcego, po 3 dniach sączy i paruje do sucha.

Zapomocą metody niemieckiej wyodrębniłam w celach porównawczych taninę z galasówek tureckich, chińskich i polskich. W toku pracy okazało się, że węgiel zalecany do odbarwiania wodnych roztworów taniny zawodzi. Zarówno bez, jak po stosowaniu, węgla otrzymywałam proszek taniny jednakowo zabarwiony. Najjaśniejszy produkt był z galasówek tureckich, nieznacznie ciemniejszy — z galasówek chińskich i polskich. Ilościowe wyniki były jak następuje:

Galasówki chińskie	— 54%	taniny
„ tureckie	— 46%	„
„ polskie	— 30%	„

Wymienione gatunki taniny wytrzymywały wszystkie próby farmakopealne. O galasówkach polskich w literaturze nie spotyka się żadnych wzmianek. Prócz galasówek materjałem do otrzymywania taniny mogą być jeszcze t. zw. knopry, o których nadmienia Opolski. Całkowitej analizy galasówek tureckich dokonał Guibourt, która wygląda tak:

Poszczególne składniki:	*% zawartość:*
Taniny	65
Kwasu gallusowego	2
Kwasu elagowego i luteogallusowego	2
Chlorofilu i olejków lotnych	0.7
Substancyj barwnikowych	2.5
Gumy	2.5
Krochmalu	2.9
Części zdrewniałych	10.5
Cukru, białek i soli nieorganicznych	1.3
Wody	11.

Ostatnio ukazała się książka J. Schwyzera, w której rozróżnia się taninę wodną, alkoholową i eterową. Jako produkt wyjściowy zalecane są tutaj w pierwszym rzędzie galasówki chińskie i myrobalany, galasówki tureckie natomiast ze względu na zawartość kwasu elagowego są mniej zalecane.

Do otrzymania wymienionych trzech gatunków taniny ekstrahuje się surowiec wodą destylowaną na zimno, skoro już zimny roztwór wodny ścieka słabo zabarwiony, to wówczas można zacząć wytrawianie na ciepło, lecz ten ostatni roztwór z racji większej domieszki ciał obcych używa się już jedynie do przeróbki na kwas gallusowy.

Otrzymany na zimno wodny wyciąg taniny, celem wypadnięcia żywic, rozcieńcza się wodą destylowaną do stężenia 7° Bé i wtedy dopiero zaczyna się prowadzić proces odbarwiania, biorąc na 1 litr płynu 0.15 g. kwasu szczawiowego i 0.2 g. pyłu cynkowego, mieszając przytem energicznie w ciągu 2 godzin. Postępowanie powyższe powtarza się tylokrotnie, aż nie spostrzega się różnicy w barwie między dwiema ostatniemi próbkami i przestanie występować zmętnienie po dodaniu wody. Zkolei do odbarwionego płynu dodaje się 10 g. kaoliny, godzinę miesza i celem opadnięcia zawieszony substancyj zostawia się na 24 godziny do odstania. Po tym czasie płyn odsącza się, a klarowny roztwór taniny paruje się w aparacie próżniowym do suchej masy w temp. nie przewyższającej 50°. Podobno latem takie wodne roztwory taniny podczas parowania silnie pienią się, aby temu zapobiec jest wskazane wówczas dodawać niewielką ilość kwaśnych substancyj, np.: kwasu mrówkowego.

O ile chodzi o taninę alkoholową, to wówczas odbarwiony roztwór taniny wodnej stęża się w próżni do 68° Bé i mieszając nalewa na każde 100 cz. powyższego roztworu 180 cz. absolutnego alkoholu. Roztwór alkoholowy przesącza się i paruje w próżni do suchej pozostałości. Tanina w ten sposób otrzymana ma odpowiadać próbom farmakopei niemieckiej, wyd. VI.

Jeśli z taniny wodnej ma się otrzymać taninę eterową i taninę alkoholową, to dobrze wysuszoną taninę wodną ekstrahuje się w aparacie Soxhleta najpierw eterem, a potem spirytusem 90°. Z roztworu eterowego destyluje się eter pod normalnem ciśnieniem, a braję taniny w eterze przenosi się potem do aparatu próżniowego i powoli, zwiększając próżnię, paruje do sucha. Masa ta w czasie wysuszania silnie pieni się, dzięki czemu otrzymuje się rodzaj taniny pulchnej.

W krótkich ramach niniejszego artykułu przedstawiłam najważniejsze prace nad poznaniem taniny i jej otrzymywaniem. Wytrawianie galasówek uwodnioną mieszaniną eteru ze spirytusem, zdaniem mojem, nie pod każdym względem odpowiada zadaniu. Najracjonalniejszą z podanych metod wydaje mi się metoda stosowana przez Fischera i Freudenberga, podana na początku artykułu. Galasówki polskie po opracowaniu ich składu, mogą stać się produktem wyjściowym dla wydobywania taniny.

Na naszym rynku aptekarskim spotykamy się ustawicznie z taniną, otrzymywaną, jak to widać z jej właściwości różnemi sposobami, a może także z różnych materjałów wyjściowych. Opracowanie otrzymywania taniny z galasówek polskich i wprowadzenie ich do farmakopei polskiej mogłoby sprawę tę unormować.

LITERATURA:

1. Dictionnaire de Chimie pure et appliquée A. Wurtz.
2. Trait de Pharmacie Chimique H. P. Lebeau et C. Courtois.
3. Wykład chemji organicznej L. Szperl.
4. Chemja organiczna S. Opolski.

Polski Komitet Zielarski.

Otrzymaliśmy tekst odezwy rozesłanej do szeregu instytucji i osób, z datą d. 16.II r .b.:

Sekcja Doświadczalno Aklimatyzacyjna Wydziału Naukowego P. K. Z. zwraca się do WPanów z uprzejmą prośbą o rozpatrzenie możliwości przeprowadzenia w Stacji Doświadczalnej następujących doświadczeń nad uprawą: Kminku, Anyżu, Kopru włoskiego, Gorczycy czarnej, Mięty pieprzowej, Kozłka (walerjany) Rącznika i Maku (celem uzyskania opium) lub ewentualnie nad kilkoma z tych roślin.

P. K. Z. nadmienia, że w pracach jego biorą udział oficjalny przedstawiciele zainteresowanych Ministerstw, zaś program prac powyższych w dziedzinie doświadczalnictwa został opracowany w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa.

Nasiona i sadzonki w czasie właściwym zostaną Panom dostarczone, przy niniejszym zaś załączamy instrukcje szczegółowe dla tych doświadczeń, opracowane przez obranych referentów.

W razie przychylnej odpowiedzi prosimy o nadsyłanie zgłoszeń pod adresem P. K. Z. (Zielna 24/6) lub bezpośrednio do Przewodniczącego Sekcji do Puław: Dr. L. Kaznowski, Państwowy Instytut Naukowy w Puławach.

Prezydjum Sekcji
Doświadczalno-Aklimatyzacyjnej
Wydziału Naukowego P. K. Z.
(—) Dr. L. Kaznowski.

Sekretarka Sekcji:
(—) Irena Tymowska.

WSKAZÓWKI O UPRAWIE RĄCZNIKA.

Rącznik *(Rycinus)* jest rośliną przemysłową, oleistą, należy do rodziny ostro-mleczowatych *(Euphorbiaceae)*. Pochodzi z krajów tropikalnych Azji i Afryki, gdzie rośnie, jako roślina wieloletnia. W krajach chłodniejszych nie zimuje i traktowany jest tam jako roślina jednoletnia.

Istnieje kilka gatunków botanicznych rącznika *(Ricinus communis, R. sanguineus, R. zanzibarienzis* itd.), oraz bardzo dużo odmian miejscowych i selekcyjnych. Odmiany te różnią się głównie wielkością i zabarwieniem nasion, budową torebek nasiennych, ilością kwiatów i owoców w kwiatostanie, wzrostem, długością dojrzewania i własnościami technicznemi zawartego w nasionach oleju, jak również ilością tego ostatniego. Niektóre odmiany używane są przez ogrodników jako rośliny ozdobne.

Uprawa Rącznika rozpowszechniona szeroko w krajach o klimacie gorącym nie może być traktowana u nas szeroko z powodu wielkich wymagań tej rośliny w stosunku do ciepła, wilgoci, długości okresu wegetacji itp. Jednak może ona mieć pewne znaczenie ze względu na samowystarczalność w czasie komplikacji stosunków międzynarodowych.

W Puławach udało nam się wyhodować pewną odmianę, zakwita dosyć wcześnie i daje dosyć duże ilości dojrzałych nasion. Wypróbowanie tej odmiany w kilku punktach Polski byłyby więc z pewnych względów celowem. Dlatego też podajemy niżej krótkie wskazówki tyczące uprawy tej rośliny.

1. Wybór stanowiska. Rącznik, jako roślina pochodząca z gorącego klimatu wymaga wystawy południowej, a przynajmniej w braku takiej, miejsca osłoniętego od północnych i północno-zachodnich wiatrów. Lubi gleby żyzne, zasobne w próchnicę i wapno, niezlewne i dosyć wilgotne. Udaje się dobrze na czarnoziemach, rędzinach, lessach i glebach piaszczystych, będących w wysokiej kulturze.

2. Uprawa pola i nawożenie. Uprawa pola taka sama, jak pod okopowe. Głęboka orka jesienna jest niezbędna. Ponieważ rącznik siejemy dopiero w maju, więc często może zajść potrzeba orki wiosennej, szczególniej na glebach bardziej zlewnych.

Nawożenie obornikiem winno mieć miejsce na jesieni jaknajwcześniej. Stosowanie obornika na wiosnę jest zupełnie niewskazane.

Z nawozów mineralnych, w zależności od potrzeby, należy dać:

100—200 kg. saletry, 150—250 soli potasowej i tyleż superposfatu.

Siew. Rącznik siać należy około 5 — maja. Jeżeli jest zimno nasiona leżą czas dłuższy (15 dni), przy ciepłej pogodzie wschodzą już po 7 dniach. Dopóki kiełki nie wyszły nad ziemię, nie należy obawiać się zwarzenia ich przez przymrozki.

Ponieważ rośliny wyrastają do 2 m. i są silnie rozgałęzione, więc należy też im dać odpowiednią przestrzeń. Siejemy zatem w rzędy oddalone o sto cm., a w rzędach dajemy rośliny co 60 cm. Sieje się pod motyczkę, robiąc nią dołek na 4 — 5 cm. głęboki i wrzucając po 3 — 4 nasiona.

4. Pielęgnowanie zasiewów. Jeżeli po zasianiu utworzy się silna skorupa, to należy ją zniszczyć lekką bronką lub grabiami. Dalsza pielęgnacja polega na niedopuszczeniu rozwoju chwastów i kilkakrotnem (3 — 5 razy) spulchnianiu międzyrzędzi, oraz wyrywaniu zbytecznych roślin (zostawić należy po 1 roślinie na każdem zasianem miejscu). Jeżeli rozwój roślin jest bardzo bujny, możemy w końcu lata lub w początku jesieni uszczknąć końce pędów kwiatowych, aby przyspieszyć tym sposobem dojrzewanie już zawiązanych owoców.

Rącznik kwitnie i zawiązuje owoce dopóki go mróz nie zwarzy.

5. Zbiór. Kwiaty rącznika zebrane są w grona, które w zależności od odmiany są większe lub mniejsze. U odmiany naszej kwiatów jest w gronie zaledwie kilka lub kilkanaście. U odmian drobno nasiennych kwiatów w gronie może być kilkaset. Kwiaty oddzielono płciowe, męskie i żeńskie osadzone są na tych samych gronach.

Grona osadzone nisko zakwitają i dojrzewają wcześniej niż położone wyżej na roślinie. Zbiór zatem nie może być wykonany jednarozowo, a kilkakrotnie, w miarę dojrzewania torebek nasiennych. Dojrzałość tych ostatnich poznajemy po zżółknięciu i pękaniu. Zebrane torebki nasienne przenosimy natychmiast do miejsca suchego i przewiewnego i rozsypujemy je cienką warstwą, aby wyschły ostatecznie, nie pleśniejąc. Z wyschniętych torebek nasiona wysypują się przeważnie same. Resztę można oswobodzić ręcznie. Nasiona należy przewiać, gdyż zawsze jest dość duży procent pustych i chronić następnie przed wilgocią. Nasiona zawierają około 50% oleju rycynowego. Wytłoczyny (makuch) z nasion zawierają substancje trujące, nie mogą być zatem stosowane jako pokarm dla zwierząt. Natomiast mogą służyć jako nawóz lub opał.

6. Urodzaj rącznika wynosi od 5 do 20 q. z hektara. Na Kaukazie urodzaj wynosi około 7.5 q. z ha. Urodzaj w naszych warunkach jeszcze nie mógł być określony.

Plantacje próbne rącznika należałoby założyć na poletkach jednoarowych.

(—) Dr. L. Kaznowski.

SZKIC PRAC DOŚWIADCZALNYCH NAD WALERJANĄ.
(Valeriana officinalis L. var la tifolia Vahl.).

W i e l k o ś ć p o l e t e k 0.5 — 1 ar przedplon — okopowe na oborniku.

C z a s s a d z e n i a — początek maja.

R o z s t a w a — 35×35 cm.

P i e l ę g n a c j a—tępienie chwastów i spulchnianie międzyrzędowe planetem, oraz wycinanie pędów kwiatowych jaknajwcześniej.

Z b i ó r — październik, listopad.

S u s z e n i e zbioru — na strychu w jednej warstwie na ramach obitych płótnem workowem.

W a g a masy świeżej, korzeni i po wysuszeniu oraz czas suszenia.

(—) Prof. J. Muszyński.
(—) Dr. Wacław Strażewicz.

SZKIC PRAC DOŚWIADCZALNYCH NAD MIĘTĄ.

Doświadczenia odmianowe ograniczą się w b. r. do sprowadzenia populacji oryginalnych z zagranicy i z kraju — celem rozmnożenia i wyselekcjonowania na drodze wegetatywnej czystych linji o najwyższej odporności na rdzę miętową i najwyższym plonowaniu w liściach; potem takie czyste linje trzeba będzie zanalizować na wydajność i jakość objektów i to dopiero ostatecznie zadecyduje o ich wartości.

Celem ułatwienia selekcji czystych linji, każda populacja musi być rozsadzona z zachowaniem jednakowych warunków wegetacji i pielęgnacji oraz możliwie większą rozstawą (przynajmniej 1 m. w kwadracie) pomiędzy poszczególnymi osobnikami każdej populacji, co pozwoli już w pierwszym roku, ku jesieni, uzyskać w warunkach uprawy gruntowej znaczną ilość sadzonek każdej czystej linji i tym materjałem rozpocząć w roku następnym już doświadczenia z czystemi linjami, wyselekcjonowanemi z każdej populacji.

Sadzonki mięty pieprzowej, odmian jakie będą mogły być w b. r. dane do doświadczeń, w czasie późniejszym zostaną podane.

Celem lepszego ukorzenienia i przezimowania rozłogi w sierpniu przesypać cienką warstwą ziemi.

(—) Prof. J. Muszyński.
(—) Dr. Wacław Strażewicz.

WYJAŚNIENIA DOTYCZĄCE UPRAWY, PIELĘGNACJI I ZBIORU DLA DOŚWIADCZEŃ OBSERWACYJNYCH Z ROŚLINAMI:

K m i n k i e m *(Carum carvi)*, A n y ż e m *(Pimpinella anisum)*, K o p r e m włoskim *(Anethum Foeniculum)*, G o r c z y c ą czarną *(Brassica nigra)*, M a k i e m *(Papaver somniferum)*.

Do grupy roślin leczniczo - przemysłowych, mających szersze znaczenie gospodarcze. Naogół są one u nas znane; były lub są uprawiane, nawet w szerszym zakresie. Rozszerzenie zaś zakresu ich uprawy musi być uprzedzone studjami nad metodami uprawy, nawożenia, doborem odmian itp. zagadnieniami.

Doświadczenia tegoroczne przeprowadzone być mogą jako badania wstępne, obserwacyjne. A więc rośliny te uprawiane być winny w warunkach dla nich najodpowiedniejszych: po okopowych, przy pełnym nawożeniu nawozami mineralnemi. Poletka 1 arowa.

Rezultat doświadczeń:

Prowadzenie ścisłych obserwacji wegetacyjnych podczas wzrostu roślin oraz wyniki wysokości plonów.

Poszczególne rośliny wymagają:

K m i n e k — *Carum carvi.*

Roślina dwuletnia. Siew rzędowy na 30 cm., od połowy kwietnia do połowy lipca. Ewentualnie w zboże jare. Zbiór w roku następnym w początku — połowie lipca.

W czasie wegetacji utrzymywanie plantacji w czystości przez motykowanie między rzędami.

Zbiór, gdy nasiona zaczynają przybierać kolor brunatny. Po ścięciu wiąże się w snopki i pozostawia w polu dla dosuszenia.

A n y ż — *Pimpinella anisum.*

Roślina roczna. Siew w początku — połowie kwietnia. Rzędy na 30 cm. Wymaga gruntów zasobnych w wapno. W okresie wegetacji utrzymywanie w czystości.

Zbiór w połowie lub końcu sierpnia, gdy nasiona przybierają kolor ciemny.

K o p e r w ł o s k i — *Anethum Foeniculum.*

Możliwy u nas do uprawy tylko w południowej stronie kraju, jako roślina roczna. Wymaga ziemi żyznej, silnie nawiezionej, obfitującej w wapno.

Zasiew wczesną wiosną w rzędy co 50 cm. Utrzymanie plantacji w czystości w czasie wegetacji. Zbiór, gdy większość nasion w baldaszkach widocznie dojrzała.

M a k — *Papaver somniferum.*

Siew normalny, w pasy czterorzędowe, dla umożliwienia cyrkulowania robotnika w czasie zbioru opium.

Zbiór opium, gdy makówki są w pełni rozwoju, jednak jeszcze zielone. Zbiór opium przez powierzchowne nacinanie makówki w godzinach rannych i zbieranie skoncentrowanego soku w godzinach popołudniowych. Operację tą wykonuje się w dnie pogodne. Zebrane opium, po dosuszeniu formuje się w gałki i po owinięciu w liście maku przechowuje w suchem miejscu.

G o r c z y c a c z a r n a — *Brassica nigra.*

Zasiew do połowy kwietnia w rzędy po 30 cm. Normalne utrzymanie plantacji w czystości. Zbiór gdy większość nasienia brunatnieje.

(—) St. Tylicki.

W razie wątpliwości lub żądania uzupełniających wyjaśnień, prowadzący doświadczenia zechcą się zwrócić do Sekcji Doświadczalno - aklimatyzacyjnej Wydziału Naukowego P. K. Z.

*

W dniu 27.I r. b. odbyło się w lokalu Związku Farmac. posiedzenie organizacyjne Sekcji F a r m a k o l o g i c z n e j Wydziału Naukowego P. K. Z. przy udziale 10 osób.

Obejmując przewodnictwo *prof. Hryniewiecki* wyraził podziękowanie prof. Modrakowskiemu za przyjęcie kierownictwa nad Sekcją Farmakologiczną, poczem prof. Modrakowski przedstawił zebranym stosunek Sekcji Farmakologicznej do pozostałych Sekcyj Wydziału Naukowego, oraz rolę jaką ma odegrać Sekcja Farmakologiczna w ogólnej działalności P. K. Z.

Inicjatywa w kierunku rozwoju hodowli i produkcji roślin lekarskich winna wychodzić ze strony Sekcji Botanicznej, Farmakognostycznej i Doświadczalno-aklimatyz. Sekcja Farmakologiczna musi być w stałej łączności z powyższemi Sekcjami, które dostarczać jej będą materjał do badań próbnych.

Prof. Modrakowski rozróżnia dwa kierunki w farmakologji:

1) praktyczny, mający na celu oznaczenie jakości surowców pod względem naukowym (działanie roślin ze względu na ich ciała czynne i stanowiący podstawowy dział pracy dla Sekcji),

2) naukowy, zakreślający plan działania Sekcji na dalszą przyszłość. Zarówno w jednym, jak i w drugim wypadku, badania farmakologiczne muszą być poprzedzone ścisłemi badaniami chemicznemi. Farmakologja rozporządza analizami przestarzałemi i starą literaturą. Z tych też powodów zakres farmakologji jest ściśle ograniczony ,choć pole do jej działania — bardzo szerokie.

Działanie roślin lekarskich b. często da się uchwycić przy pomocy badań farmakologicznych. Nasuwa się konieczność opracowania metodyki eksperymentalnej, jako podstawy do badań farmakologicznych. Farmakologja praktyczna musi się połączyć z badaniami klinicznemi, aby jej działalność była owocna. Jako przykład podał prof. Modrakowski wynik badania przeprowadzonego na klinice dziecięcej nad *Matricaria Chamomilla* (rumianek zwykły), którego kwiat posiada b. czynny składnik przeciw-zapalny (skóra dzieci posmarowana wyciągiem rumianku okazała się odporna na sztucznie wywołane zapalenie skory przy pomocy lampy kwarcowej. Mentha piperita wykazuje toż samo działanie. Prof. Hryniewiecki zaznacza, że należy zainteresować lekarzy klinicystów ciekawemi zagadnieniami, które Sekcja Farmakologiczna sobie zakreśla.

W toku dyskusji prof. Modrakowski ustalił, iż Sekcja podejmuje się narazie:

1. Opracowania w Zakładzie Farmakolog. na uniwersytecie dwóch tematów:

a) oznaczenie farmakologiczne i eksperymentalne Sporyszu, zebranego z różnych gatunków traw i ras żyta. Prof. Hryniewieckii Mg. Grochowski podjęli się dostarczyć sporysz do Zakładu prof. Modrakowskiego.

b) wykazanie różnicy w jakości i ilości oraz w działaniu ciał czynnych w chmielu uprawianym i rosnącym u nas w dzikim stanie.

2) Zapoczątkowanie standaryzacji najważniejszych roślin lek. może się odbywać w Zakładzie Farmakologji.

3. Sekcja Farmakol. powinna się porozumieć z dyrekcją fabryki szwajcarskiej La Roche, jakie gatunki roślin są jej potrzebne do wyrabiania alkaloidów. Informacje te są ważne ze względu na ewentualny eksport tychże roślin.

4. Prof. Modrakowski zaproponował zaprenumerować dla wszystkich Sekcji czasopismo „Archiw der Pharmazie".

Mag. Grochowski poinformował zebranych, że Towarzystwo Farmaceutyczne (Warszawa, Długa 16) posiada bogatą bibljotekę farmaceutyczną począwszy od XVII w. z której P. K. Z. mógłby korzystać.

Na sekretarza Sekcji Farmakologicznej jednogłośnie został wybrany *doc. Dr. Leyko.*

Sprawy zawodowe.

HABILITACJA DR. FARM. A. OSSOWSKIEGO.

W dniu 12 lutego r. b. odbyła się habilitacja D-ra farm. Antoniego Ossowskiego jako docenta farmakognozji Wydziału Farmaceutycznego Uniw. Warsz.

Dr. A. Ossowski urodził się w r. 1889 w Warszawie, gdzie też ukończył gimnazjum gen. Chrzanowskiego. Studja farmaceutyczne rozpoczął za czasów okupacji niemieckiej. Już jako słuchacz wykazał wielkie zamiłowanie do badań naukowych, przyjmując gorliwy udział w pracach Sekcji naukowej Koła Farmaceutów Studentów U. W., którego był członkiem założycielem i pierwszym prezesem. Przy organizowaniu Zakładu Farmakognozji jako asystent prof. dr. Wł. Mazurkiewicza był jednym z najczynniejszych jego współpracowników. Stopień doktora farmacji uzyskał w dn. 28 czerwca 1927 r. po zdaniu ścisłych egzaminów i złożeniu rozprawy na temat „Studja nad powstawaniem olejków, żywic i balsamów". Oprócz wymienionej pracy ogłosił drukiem kilkanaście innych prac z zakresu farmakognozji. W tymże r. 1927 mianowany został adjunktem Zakładu Farmakognozji i Botaniki Lekarskiej. W r. 1928 studjował w Anglji, pracując w Jodrell Laboratory w Kew pod kierunkiem Boodle nad chemizmem błony komórkowej woreczka zalążkowego nagozalążkowych, a w Kew Herbarjum zapoznając się z urządzeniami technicznemi największego w Europie ogrodu botanicznego. Zkolei Dr. A. Ossowski studjował w Wiedniu pod kierunkiem prof. R. von Wettsteina, gdzie rozpoczął badania nad gatunkami Mesembryanthemum, a która to praca stała się tematem rozprawy habilitacyjnej.

Docent Dr. A. Ossowski prowadzi na Wydziale Farmac. U. W. ćwiczenia i wykłady z botaniki lekarskiej, oraz wykłady z systematyki roślin, na Kursach Prowizorskich wykładał kurs farmakognozji, ponadto jest członkiem Komisji Farmakopei Polskiej. Oprócz zamiłowań naukowych interesował się życiem zawodowem, piastując swego czasu godność wice-prezesa zarządu Tow. „Farmacja", obecnie Oddz. Warszawskiego Z. Z. F. P. W uznaniu zasług położonych dla farmacji polskiej, jako nauki i zawodu, Zjazd Delegatów organizacji naszej mianował przed paru laty Dr. A. Ossowskiego swym członkiem honorowym.

Panu docentowi Dr. Ossowskiemu, z okazji otrzymania zaszczytnego stopnia, składamy jak najserdeczniejsze życzenia.

DECYZJA P. KOMISARZA RZĄDU W SPRAWIE KONCESJI NA APTEKĘ PRZY ULICY NISKIEJ W WARSZAWIE.

Warszawa, dn. 1 lutego 1932 r.

Na podstawie art. 1 Rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia Publicznego z dnia 10 lipca 1920 r. w przedmiocie udzelania koncesyj na zakładanie aptek (Dz. U. Nr. 62, poz. 411) po przeprowadzeniu dochodzeń, wymaganych przepisami § 25 Ustawy dla farmaceutów i aptek z dnia 21.X 1844 r. i § 3 Instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych o sposobie udzielania koncesyj na zakładanie aptek z dnia 1.VI 1931 r. (Monitor Polski Nr. 136, poz. 204), ogłosiłem zgodnie z przepisami § 4 tejże Instrukcji w Monitorze Polskim z dnia 27.XII 1931 r. Nr. 274 konkurs na założenie apteki ze stanowiskiem przy ul. Niskiej po jednej i drugiej stronie, od rogu ul. Lubeckiego do ul. Okopowej.

Na skutek przeprowadzonych dochodzeń i ogłoszenia konkursu wnieśli sprzeciwy przeciwko udzieleniu koncesji na tem stanowisku:

1) S. Kamiński i W. Filipowicz. wł. apt. Gęsia 57-a. 2) W. Grochowski, wł. apt. Dzika 65. 3) J. Jędrzejewski, wł. apt. Okopowa 29 — motywując je tem, że dzielnica, w której znajdują się ich apteki i w której ma powstać nowa apteka, jest mało zaludniona i zabudowana, że znaczna liczba ludności, zamieszkałej w tej dzielnicy jest bądź ubezpieczona w kasie chorych, bądź też jest leczona przez instytucje dobroczynne i nie korzysta z aptek publicznych, że w ostatnich czasach obroty w ich aptekach znacznie się zmniejszyły, skutkiem czego uruchomienie nowej apteki na tem stanowisku zagrozi egzystencji ich aptek.

Uznając sprzeciwy wyżej wymienionych właścicieli aptek za nieuzasadnione, gdyż obroty i liczba recept ekspedjowana z tych aptek (apteka Kamińskiego i Filipowicza w r. 1928 miała obrotu 181.967 zł., recept wyekspedjowała 43.800, w 1929 r. — 186.956 zł., recept—38.981, w 1930 r.—188.943 zł., recept—35.816; apteka Grochowskiego w r. 1928 obrót 65.000 zł., recept — 12.236, w 1929 r. — 75.000, recept — 16.387, w 1930 r. — 100.000, recept — 19.000; apteka Jędrzejewskiego w r. 1928 obrót 66.456 zł., recept — 10.190, w 1929 r. — 63.240 zł., recept — 11.084, w 1930 r. — 91.287 zł., recept — 11.522), wskazują na to, że założenie apteki przy ul. Niskiej od rogu Lubeckiego do ul. Okopowej nie zagrozi egzystencji ich aptek, oraz zważywszy, że wymienione apteki położone są przy innych arterjach ruchu, że założenie apteki na tem stanowisku jest wskazane ze względu na potrzeby mieszkańców tej dzielnicy i że istnieją warunki do założenia nowej apteki publicznej na tem stanowisku, wymagane przepisami art. 23 Ustawy dla farmaceutów i aptek z dnia 21.X 1844 r. — postanowiłem udzielić koncesji na tę aptekę.

Do konkursu staneli:

1) Andrzej Chomiczewski, prow. farm.,
2) Stefan Drecki, prow. farm.
3) Stanisław Kalinowski, prow. farm.
4) Mieczysław Kostro, prow. farm.
5) Marja Kawczakowa, mag. farm.
6) Salomon Sender, prow. farm.
7) Zygmunt Topolnicki, mag. farm. i dr. medyc.
8) Mieczysław Tustanowski, prow. farm.

Rozważając po myśli § 7 wyżej pow. Instrukcji podania kandydatów ubiegających się o udzielenie im tej koncesji, pod względem ich kwalifikacji zawodowych, naukowych oraz zasług obywatelskich i społecznych, wyróżniam i na tej zasadzie udzielam koncesji magistrowi farmacji Marji Kawczakowej, jako posiadającej chlubne świadectwo z dotychczasowej pracy zawodowej i biorąc pod uwagę, że ojciec jej ucierpiał na majątku i zdrowiu z powodu tego, że brał żywy udział w ruchu niepodległościowym.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom prawo odwołania się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych za pośrednictwem Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy w ciągu dni 14 (czternastu), licząc od dnia następnego po dniu doręczenia.

Właściwy dokument koncesyjny w myśl § 10 Instrukcji zostanie wydany po uprawomocnieniu ,się niniejszej decyzji.

Za zgodność: Komisarz Rządu:
(—) M. Eberhardt, *(—) W. Jaroszewicz*
Naczelnik Wydziału.

OD REDAKCJI. Według posiadanych przez nas wiadomości, p. Kawczakowa nie posiada pełnych 5 lat praktyki uprawniającej do zarządu apteką.

Ruch związkowy.

Z ZARZĄDU GŁÓWNEGO Z. Z. F. P.

W związku z wyznaczoną konferencją na dz. 12 lutego przez Główny Urząd Ubezpieczeń w sprawie przepisów służbowych dla pracowników Kas Chorych, prezydjum Zarządu Głównego po zapoznaniu się z projektem przepisów postanowiło przed konferencją złożyć memorjał w sprawie zaszeregowania farmaceutów do odpowiednich grup uposażeniowych. W obszernym memorjale Zarząd Główny omówił płace na terenie aptek prywatnych i na terenie Kas Chorych i wskazał, że projekt przepisów przy zachowaniu podziału Kas na strefy jest bardzo niekorzystny dla farmaceutów, a przewidziane płace daleko odbiegają od rzeczywistych warunków. Dalej w memorjale wskazano, że Zarząd Główny Związku ustalił z Głównym Urzędem Ubezpieczeń wytyczne co do regulacji płac dla farmaceutów, przyjmując za zasadę, że pensja dla pomocnika aptekarskiego zł. 500, a dla mag. farm. 625 zł. nie powinny podlegać obniżce. Ponadto wskazano, że same Kasy Chorych, nawet z IV strefy przy obniżce płac zaproponowały daleko korzystniejsze warunki, niż przewidują przepisy. Wobec powyższego Zarząd Główny zaproponował regulację płac farmaceutów dokonać według specjalnej tabeli.

Następnie Zarząd Główny umotywował konieczność awansu magistrów farmacji rozpoczynających praktykę zawodową z niższych grup do wyższych.

Dn. 12 lutego odbyła się konferencja w Głównym Urzędzie Ubezpieczeń pod przewodnictwem p. dyr. *Grabowskiego*. Z ramienia naszego Związku udział w konferencji wzięli: przewodniczący Kom. Wyk. kol. *Edmund Szyszko* i sekretarz gener. *Cz. Nałęcz*. Przedstawiciele naszego Związku, zarówno jak i urzędniczych związków pracowników K. Ch. prawie bez zastrzeżeń przyjęli rozdział 3-ci przepisów, traktujący o komisji dyscyplinarnej. Nasi przedstawiciele zgłosili wniosek, żeby w składzie komisji dyscyplinarnej rozpatrującej sprawy farmaceutów byli przedstawiciele farmaceutów jak z wyboru tak i z nominacji. Postulat nasz został przyjęty przychylnie. Po zgłoszeniu szeregu poprawek do części I-ej projektu, pomimo przesunięcia przez Główny Urząd Ubezpieczeń farmaceutów w tabeli płac o jeden punkt wyżej, a mianowicie z c) do b) magistrów farmacji i z d) do c) pomocników aptekarskich, delegacja nasza oświadczyła, że pomimo tego przesunięcia farmaceuci z K. Ch. z strefy IV-ej i III-ciej będą pokrzywdzeni, wobec czego Związek nasz zgłosi na piśmie swoje postulaty.

Dnia 22.II został złożony przez Zarząd Główny memorjał w sprawie uposażeń farmaceutów treści następującej:

„Zarząd Główny Związku Zawodowego Farmaceutów Pracowników Rzplitej Polskiej niniejszem pozwala sobie zgłosić następujące postulaty do przepisów służbowych dla pracowników Kasy Chorych:

ad § 3. Punkt trzeci tego paragrafu winien otrzymać brzmienie: Dobry stan zdrowia stwierdzony przez komisję lekarską Kasy Chorych.

Zmianę redakcji tego punktu motywujemy tem, że komisja da większą gwarancję bezstronności i pewności faktycznego stanu zdrowia osoby poddanej badaniu lekarskiemu.

ad § 5. Wychodząc z założenia, że wydawać opinję o kwalifikacjach farmaceutów mogą tylko zawodowcy,

t. j. farmaceuci, proponujemy § 5 uzupełnić specjalnym ustępem treści następującej:

W większych Kasach Chorych, zatrudniających ponad 10 farmaceutów, będzie wyłoniona specjalna komisja kwalifikacyjno - weryfikacyjna, wybierana z pośród farmaceutów, a w pozostałych Kasach jeden z członków komisji będzie wybierany przez pracowników farmaceutów.

ad § 6. Okres służby prowizorycznej należy skrócić do lat trzech, natomiast należy skreślić ustęp, dający możność stabilizacji po dwuch latach pracy.

Powyższe motywujemy tem, że sankcjonowanie możności wcześniejszej stabilizacji będzie jednocześnie furtką do szerokiego stosowania protekcjonizmu.

ad § 8. Wychodząc z założenia, że przyznawanie szczebli jest nie tylko rekompesatą za wysługę lat w danej instytucji, lecz jest jednocześnie i dodatkiem za większe znajomości fachowe, które zwiększają się w miarę ilości lat pracy w danej dziedzinie niezależnie od miejsca pracy, uważamy zupełnie za słuszne uzupełnić § 8 w ten sposób, żeby władze Kasy Chorych miały możność przyznania szczebli za lata pracy w danym zawodzie. Dla farmaceutów ma to duże znaczenie, ze względu na to, że Kasie Chorych często wypadnie korzystać z usług farmaceutów, mających za sobą cały szereg lat pracy zawodowej w instytucjach prywatnych.

ad § 9. p. d) uzupełnić słowami: Na skutek orzeczenia sądu lub komisji dyscyplinarnej.

ad § 10. Przyjmując pod uwagę, że czas pracy pracowników umysłowych od wielu lat zwyczajowo został określony na 40 godzin tygodniowo, przeto uważamy, że nie należałoby w przepisach pogarszać dotychczasowych warunków pracy i pozostawić nadal obowiązkowe tylko 40 godz. tygodniowo.

ad § 15. Związek Zawodowy Farmaceutów Pracowników w Rz. Pol. jest zdania, że farmaceutom, jako członkom wolnego zawodu, winna być dana możność pracy zawodowej i poza Kasą Chorych, a to ze względu na to, że farmaceuci w wielu wypadkach w Kasie Chorych nie mają możności zapoznać się z całokształtem swej pracy zawodowej ze względu na wązki zakres działaności aptek Kas Chorych. Tem niemniej jednak ostatni ustęp § 15 winien mieć zastosowanie i względem farmaceutów.

ad § 17. W ustępie drugim, traktującym o przenoszeniu pracowników, piwinno być zamiast wyrazów „według własnego uznania"—„za zgodą pracownika".

Powyższą zmianę motywujemy tem, że przenoszenie pracowników może być stosowane również jako kara przez dyrektorów Kas Chorych, a kara może być stosowana tylko za przewinienia stwierdzone przez komisję dyscyplinarną.

ad § 19. Przyjmując pod uwagę, że korzystanie z urlopu wypoczynkowego w miesiącach kwietniu i październiku mija się ze swem istotnem przeznaczeniem i w naszych stosunkach nie może być mowy o wypoczynku w tych miesiącach po całorocznej pracy, przeto udzielanie urlopów wypoczynkowych winno mieć miejsce tylko w okresie od dnia 1-go maja do dnia 1-go października.

ad § 29. Punkt 3) uzupełnic słowami: — i niemożności zatrudnienia w innym dziale.

W ustępie ostatnim po słowie „zredukowani" dodać: pracowników zaangażowanych na termin określony, a następnie pracowników próbnych i t. d. jak w projekcie.

ad § 30. Uważamy, że odprawa winna być wypłacona jednorazowo, gdyż w przeciwnym razie korzyści dla pracownika, jakie daje jednorazowa odprawa, zostałyby zredukowane do minimum.

ad § 31. Przyjmując pod uwagę, że Kasa Chorych nie będzie napotykać na zbytnie trudności przy angażowaniu nowych pracowników, przeto uważamy, że należałoby skrócić okres wypowiedzenia stosunku służbowego przez pracownika stałego do jednego miesiąca z tem zastrzeżeniem, że gdyby K. Ch. napotykała na trudności przy angażowaniu nowego pracownika, to może wymagać trzechmiesięcznego wymówienia lub dania na swe miejsce odpowiedniego zastępcy.

Związek Zawodowy Farmaceutów Pracowników w Rzeczypospolitej Polskiej dnia 10.II r. b. za Nr. 79/32 złożył w Głównym Urzędzie Ubezpieczeń memorjał, w którym uzasadnił swe postulaty w sprawie zaszeregowania farmaceutów do odpowiednich grup uposażeniowych.

Przedewszystkiem pragniemy podkreślić, że podział płac farmaceutów według stref, na które zostały podzielone Kasy Chorych, oraz zachowanie w poszczególnych strefach dużej rozpiętości, jeżeli idzie o swobodę zaszeregowywania farmaceutów do którejkolwiek z grup uposażeniowych, uważamy dla siebie za wielce krzywdzące.

Związek Farmaceutów od początku istnienia Kasy Chorych domagał się pragmatyki, gdyż pragnął stabilizacji stosunków na terenie Kasy Chorych, lecz stale dążył i dąży do sprawiedliwego i racjonalnego uregulowania stosunków, a w pierwszym rzędzie płac. Że nie powinno być dużych różnic pomiędzy płacami farmaceutów niezależnie od wielkości Kasy, to za tem przemawia przedewszystkiem ta okoliczność, że apteka, niezależnie od tego, do kogo należy, jest przedsiębiorstwem handlowem i tylko wtenczas jest prowadzona, gdy daje zyski, a w danym wypadku w Kasie Chorych oszczędności. Gdyby apteka nie dawała oszczędności Kasie, to winna być zamknięta.

Na całym terenie państwa, niezależnie od strefy, obowiązuje jednakowa taksa aptekarska. Na całym terenie państwa farmaceuci posiadają jednakowe wykształcenie zawodowe i wykonują według statystycznych danych przeciętnie jednakową ilość leków dziennie.

O ile można uważać za możliwe regulowanie uposażenia dyrektorów i pozostałego personelu urzędniczego stosownie do wielkości Kasy, to w stosunku do farmaceutów tego systemu nie można stosować w żadnym wypadku, a to ze względu na to, że od kierowniczego personelu administracjnego i wyższych urzędników małej Kasy wymaga się mniejszych kwalifikacyj niż od urzędników na tych samych stanowiskach w dużych Kasach. Zupełnie inaczej rzecz się ma z farmaceutami. W dużych Kasach istnieje w aptekarstwie specjalizacja, każdy pracuje w swoim dziale, w małych Kasach zaś kierownik apteki załatwia sam bardzo wiele czynności. Sam musi prowadzić zakupy towarów, księgowość, laboratorjum i śledzić za czynnością bezpośrednio związaną z przyrządzaniem i wydawaniem leków. Ponadto personel urzędniczy ma dużo możliwości do awansowania, czego nie możemy powiedzieć o personelu aptekarskim, gdzie spotykamy się ze ściśle określonymi etatami, stosownie do posiadanych uprawnień zawodowych.

Wobec powyższego uważamy, że ze względu na specyficzny charakter pracy aptekarskiej należy w przepisach służbowych podzielić personel Kasy na

dwie grupy. Do jednej zaliczyć personel administracyjny, a do drugiej personel farmaceutyczny według zasad podanych przez nas w memorjale z dnia 10.II Nr. 79/32 a mianowicie:

Stanowisko służbowe	*Odpowiadająca grupa uposaż. zasadniczego*
a) Naczelnik Wydziału Aptecznego, referent apteczny, kierownik Wydziału	II—I
b) Zastępca naczelnika Wydziału, kierownik laboratorjum, kierownik składnicy, kierownik apteki	IV—II
c) Magistrowie farmacji w piątym roku praktyki i wyżej oraz prowizorzy farmacji	V—III
d) Magistrowie farmacji w czwartym roku praktyki zawodowej	V
e) Magistrowie farmacji w trzecim roku praktyki zawodowej	VI
f) Magistrowie farmacji w drugim roku praktyki zawodowej	VII
g) Magistrowie farmacji w pierwszym roku praktyki zawodowej	VIII
h) Pomocnicy aptekarscy i asystenci farmacji	VI—V

Związek Farmaceutów nie widzi innego racjonalnego sposobu regulacji płac farmaceutów w ramach czterech stref i bez określenia minimalnych grup uposażeniowych i wobec powyższego prosi Główny Urząd Ubezpieczeń o uwzględnienie naszego projektu uposażeniowego w przepisach służbowych.

ad § 41. Proponujemy zwiększyć dodatek urlopowy do 75% i skreślić ustęp pierwszy § 47, przewidujący remunerację. Przyznawanie remuneracyj ad personam uważamy za niewskazane z wielu względów, a przedewszystkiem z uwagi na mogący się wytworzyć protekcjonizm, który następnie mógłby wywołać antagonizm wśród pracowników. Z naszego punktu widzenia może mieć miejsce tylko opłata za godziny nadliczbowe, a nigdy remuneracja.

ad § 43. Należy zmienić ostatni ustęp tego paragrafu w ten sposób, że pracownicy mają prawo do całkowitego zwrotu udowodnionych kosztów wpisów szkolnych, szczególnie w miastach z małą ilością szkół państwowych, Warszawa, Łódź, Sosnowiec i t. d.

ad § 63. Jesteśmy zdania, że ze względu na specyficzny zakres pracy farmaceutów, a co zatem idzie i odpowiedzialności, jaką ponoszą farmaceuci w związku ze swą pracą zawodową nie tylko wobec Kasy Chorych, jako pracodawcy, lecz i wobec władz państwowych, a przedewszystkiem władz sądowych na zasadzie ustawodawstwa aptekarskiego, ewentualne przewinienia farmaceutów mogą mieć różny charakter. Dlatego uważamy za zupełnie uzasadnione, żeby komisja dyscyplinarna do spraw farmaceutycznych miała w swym składzie sędziów z grona farmaceutów — jak z nominacji, tak i z wyboru.

Związek Zawodowy Farmaceutów Pracowników w Rz. Pol. wyraża przekonanie, że:

1) Prawa nabyte na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów w niektórych Kasach Chorych nie powinny być w niczem naruszone niniejszemi przepisami.

2) W przepisach przejściowych do niniejszych przepisów służbowych w całości będą zagwarantowane nabyte przez długoletnią pracę prawa obecnie zatrudnionego personelu Kasy Chorych.

3) Pracownicy, którzy wykażą się, iż przepracowali już w Kasie Chorych potrzebną ilość lat — będą automatycznie stabilizowani.

4) Pracownicy w wieku ponad 45 lat, którzy rozpoczęli pracę w Kasie Chorych, nie mając jeszcze ukończonych 45 lat, będą bez żadnych przeszkód stabilizowani".

*

Dn. 18 lutego delegacja Zarządu Głównego w osobach przewodniczącego Komitetu Wykonawczego kol. Edm. Szyszko i sekretarza generalnego Czesława Nałęcza została przyjęta przez p. Dziekana Wydziału Farmaceutycznego Uniw. Warsz. prof. inż. Adama Kossa. Delegacja Związku podziękowała p. Dziekanowi, jako b. kierownikowi Kursów Prowizorskich za pracę poniesioną przy prowadzeniu Kursów i wręczyła p. Dziekanowi list treści następującej:

Do Jaśnie Wielmożnego Pana

Prof. Inż. Adama Kossa,

Dziekana Wydz. Farmaceutycznego U. W.

Związek Zawodowy Farmaceutów Pracowników w Rzeczypospolitej Polskiej niniejszem ma zaszczyt złożyć Panu Dziekanowi wyrazy serdecznego podziękowania za trudy poniesione przy organizacji i prowadzeniu Kursów Prowizorskich i zapewnić J.W. Pana Dziekana, że Jego przychylne ustosunkowanie się do Kursów będzie przez całe życie zachowane w pamięci b. słuchaczów, którzy z chwilą otrzymania dyplomów weszli do wielkiej rodziny farmaceutycznej, jako jej pełnoprawni członkowie.

Z wysokiem poważaniem

Przewodniczący: *(—) Edm. Szyszko*

Sekretarz: *(—) Cz. Nałęcz.*

*

Dnia 24 lutego delegacja Zarządu Głównego w osobach przewodniczącego Kom. Wyk. kol. Edm. Szyszko i sekretarza generalnego kol. Cz. Nałęcza została przyjęta przez p. Naczelnika Wydz. Farmaceut. Dep. Służby Zdrowia Mr. W. Sokolewicza. Delegacja omówiła z p. Naczelnikiem cały szereg ważnych zagadnień zawodowych, jak sprawę ustawy aptekarskiej, izb aptekarskich, nadprodukcji w zawodzie, skasowania egzaminów pomocnikowskich, zatrudniania sił niefachowych w aptekach i sprawę utrzymywania przez Kasy Chorych punktów rozdzielczych.

*

Dnia 24 i 26 lutego przedstawiciel Zarządu Głównego interwenjował w Głównym Urzędzie Ubezpieczeń w sprawie zaszeregowywania farmaceutów do grup uposażeniowych w opracowanych przez Główny Urząd Ubezpieczeń przepisach służbowych dla pracowników Kas Chorych. Zarząd Główny wyraził nadzieję, że regulacja płac farmaceutów w Kasach Chorych zostanie dokonana w myśl życzeń ogółu pracowników. Przedstawiciel Zarządu Głównego zastrzegł się, że o ileby przepisy służbowe o uposażeniu farmaceutów były krzywdzące dla ogółu farmaceutów aptek K. Ch., to Związek nasz zmuszony byłby zrezygnować z dobrodziejstw przepisów służbowych.

*

Plenarne posiedzenie Zarządu Głównego zostało wyznaczone na dzień 19 marca r. b. na godz. 10 m. 30 rano z następującym porządkiem dziennnym:

1. Odczytanie protokółu ostatniego posiedzenia plenum,
2. Srawozdanie Komitetu Wykonawczego:
   1) ogólne:
   a) regulacja płac w Kasach Chorych i projekt pragmatyki służbowej,
   b) sytuacja na terenie aptek prywatnych,
   c) siły niefachowe,
   d) ustawa aptekarska,
   e) nadprodukcja w zawodzie,
   2) finansowe:
   a) bilans za rok 1931,
   b) projekt preliminarza na r. 1932.
3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
4. Kronika Farmaceutyczna,
5. Zatwierdzenie regulaminu dla sądów koleżeńskich,
6. Poprawki do statutu Związku,
7. Ustalenie terminu i porządku dziennego XVI Zjazdu Delegatów,
8. Sprawy bieżące,
9. Wolne wnioski.

Z ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO.

Sprawozdanie z posiedzenia Zarządu Oddz. Warszawskiego Z. Z. F. P. wraz z delegatami aptek Kas Chor. w dn. 17.II 1932 r. o godz. 18-ej.

Obecni koledzy członkowie Zarządu: *Cz. Nałęcz, Dr. Fl. Kudrzycka, K. Borzęcki, Edm. Szyszko, Jan Sawczak* i *A. Kresowiecki.*

Delegaci aptek kol. kol.: *Żurkowski, R. Stocki, W. Domański, W. Pawlukiewicz, Miszczyk, Z. Elżanowski, M. Dowgiałło, K. Wańkowicz, J. Majsterek* i *Tadeusz Grzymski.*

Przewodniczył kol. *Cz. Nałęcz.* Protokułował kol. *Edmund Szyszko.*

Na porządku dziennym:

1) Oczytany przez sekretarza protokuł ostatniego Zarządu,
2. Pragmatyka dla pracowników Kas Chorych,
3. Ustalenie terminu Walnego Zebrania,
4. Sprawy bieżące,
5. Wolne wnioski .

1) Odczytany przez sekretarza protokuł ostatniego posiedzenia Zarządu został przyjęty bez zmian.

2) Projekt pragmatyki służbowej opracowany przez Główny Urząd Ubezpieczeń zreferowali kol. *Edm. Szyszko* i *Cz. Nałęcz.* Następnie zabrał głos kol. *Domański,* proponując skrócenie czasu prowizorjum z 5 lat do 3-ch, w § 8 wyrazy „Kasie Chorych" proponuje zamienić na „Kasach Chorych", w § 30 traktującym o odszkodowaniach w razie zwolnienia skreślić „w ratach", w § 31 proponuje zamianę w ten sposób, aby pracownik wymawiał na 1 miesiąc.

Kol. *Sikora* omawiał szereg paragrafów, między innemi tabelę płac i jest za tem, aby odprawa była wypłacana w całości, a nie na raty.

W sprawie II-ej części uposażenia zabrał głos kol. *Domański,* wypowiadając się za skreśleniem stref płacy.

Kol. *Stocki* jest wogóle przeciwny wprowadzeniu pragmatyki. W każdym razie należy dopilnować, aby dotychczasowe płace nie były zmniejszone.

Odpowiedzi udzielali kol. kol. *Cz. Nałęcz* i *Szyszko.* Po dłuższej dyskusji postanowiono domagać się, aby najniższa grupa płac w ostatniej strefie dla pomocnika aptekarskiego była VI, oraz aby IV-ta strefa płac nie dotyczyła farmeceutów, ewentualnie domagać się zastosowania specjalnych norm płacy dla farmaceutów.

Polecono sekretarzowi zgłosić w Zarządzie Głównym sprecyzowane poprawki do projektu pragmatyki.

Postanowiono zwołać Walne Zebranie Oddziału Warszawskiego w sobotę dnia 12 marca r. b. o godz. 22-ej z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokułu ostatniego Walnego Zebrania,
2. Sprawozdanie Zarządu:
   a) ogólne,
   b) kasowe,
5. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
4. Wybory:
   a) Zarządu,
   b) Komisji Rewizyjnej,
   c(Sądu Koleżeńskiego,
   e) wybór delegatów na XVI Zjazd.
5. Zmiana statutu,
6. Wolne wnioski.

Postanowiono wpłacić 120 zł. Komitetowi Pomocy Bezrobotnym Prac. Umysł. za styczeń i luty.

Przyjęto w poczet członków Związku następujących kol. kol.: *Czerwińską Jadwigę, Sabiniewicza Stefana, Lipkę Marję, Piwkównę Janinę.*

Na tem posiedzenie zamknięto.

Z ODDZIAŁU KRAKOWSKIEGO Z. Z. F. P.

Memorjał, którego tekst poniżej przytaczamy, wręczyło Prezydjum Oddziału Panu Wojewodzie krakowskiemu, P. Naczelnikowi Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia i P. Wojewódzkiemu Inspektorowi Farmaceutycznemu, wraz z wyczerpującym umotywowaniem ustnem swoich postulatów.

Ponieważ na interwencję Związku już drugi rok Województwo Krakowskie wstrzymało kreowanie nowych drogueryj, przeto w miejsce tychże Związek Zaw. Farmaceutów Oddział Kraków stara się o otwarcie nowych warsztatów pracy i to nietylko na peryferjach, które w 95% ubezpieczone są w Kasach Ch. i korzystają z aptek kasowych, ale raczej w samem mieście, gdzie dwie, czy trzy nowe apteki nie podkopią jeszcze egzystencji istniejących aptek do tego stopnia, jakby to uczyniły nowe drogerje, konkurujące z aptekami na bardzo dogodnych warunkach.

•

„Związek Zawodowy Farmaceutów Pracowników R. P., spotykając się dotychczas zawsze z wielce życzliwem i pełnem zrozumienia dla naszego zawodu stanowiskiem Pana Wojewody, zwraca się dzisiaj z uprzejmą prośbą o rozpatrzenie i przychylne poparcie następujących, dla zawodu i dla Związku wielce żywotnych spraw:

1) Stosunek drogueryj do aptek, dotychczas ustawowo nie unormowany, wytworzył dzisiaj nowy typ pokątnych aptek, t. zw. składów aptecznych, które nawet urządzone na wzór aptek zajmują się przeważnie handlem towarami aptecznemi, uprawiając przytem pokątnie recepturę, przez co nietylko odbiegają od właściwego typu droguerji, jakimi są w Krakowie np. Reim i S-ka, czy też Lenert, ale konkurują bez-

prawnie z aptekami, chociaż nie mają w tym kierunku odpowiednich kwalifikacyj i nie mogą ponosić odpowiedzialności. Wielce niesłusznem jest również, że wszelkie obowiązki i ciężary obarczają tylko apteki, a nie dotyczą drogueryj, chociaż tym samym handlem się zajmują.

Przeto do czasu rozgraniczenia zakresu działania apteki i droguerji upraszamy uprzejmie o dalsze wstrzymanie kreowania nowych drogueryj.

2) W związku z powyższem prosimy raczej o pomnożenie ilości aptek w Krakowie i Województwie, jako niezbędnych warsztatów pracy dla starszych pełno kwalifikowanych zawodowców, dla których ten warsztat jest jedynym celem w życiu i jedynem zabezpieczeniem jego egzystencji. Zwracamy przy tej sposobności uwagę na nieaktualne pismo b. Min. Zdr. z r. 1922 o zakładaniu aptek raczej na peryferjach miasta, gdyż dzisiaj peryferje w 95% są w Kasach Chorych ubezpieczone i korzystają z aptek kasowych, co w roku 1922 nie miało jeszcze miejsca. Wobec wzrastającego z dniem każdym bezrobocia w zawodzie uruchomienie nowych warsztatów pracy, a więc otwieranie nowych aptek, uważamy za wskazane zarówno w interesie społeczeństwa, jak i zawodu.

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę na niewłaściwe stanowisko Miejskiego Urzędu Zdrowia, który ma dzisiaj decydować o wszelkich sprawach aptekarskich, a którego zadaniem powinno być uprzystępnienie aptek mieszkańcom miasta.

3) Upraszamy o powołanie przedstawiciela Związku Zawodowego do Rady Przybocznej Pana Prezydenta miasta, gdyż z powodu braku referenta fachowca w Miejskim Urzędzie Zdrowia, czy też w Sekcji Zdrowia, mogą mieć miejsce niewłaściwe, a dla zawodu szkodliwe posunięcia.

4) Nakoniec prosimy o dopuszczenie przy wizytacjach aptek, czy drogueryj, asystującego przedstawiciela Związku, który na żądanie Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego, mógłby mu być pomocny.

Powyższe nasze prośby dyktowane są przedewszystkiem troską o dobro korzystającego z aptek społeczeństwa i spodziewamy się, iż znajdą one u P. Wojewody zrozumienie i poparcie".

*

W dniu 12.II r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Oddziału. Porządek dzienny: 1) Odczytanie protokułu z dwuch ostatnich posiedzeń, 2) Wyznaczenie referentów, 3) Wnioski na Plenum, 4) Memorjał i delegacja do P. Wojewody krakowskiego, 5) Współpraca z Gremjum Aptekarzy Małop. Zach., 6) Sprawy bieżące i korespondencja, 7) Wnioski i interpelacje.

Obecni Koledzy: *Henoch, Urbański, Rdzanek, Biern, Jancsina, Miętus, Dintenfass.*

Przewodniczył kol. *Henoch*, protokułował kol. *Birn.*

ad 1). Na wniosek kol. Rdzanka odłożono odczytanie protokułów do przyszłego posiedzenia.

ad 2, 3 i 4). Kol. Kornhauserowi oddano do opracowania poprawki do statutu Związku (odnośnie do zamierzanej zmiany statutu).

Akceptowano zreferowany przez kol. Henocha memorjał do P. Wojewody krak. w sprawie drogueryj, oraz wybrano delegację, w skład której weszli kol.: Henoch, Urbański i Kornhauser, dla przedstawienia memorjału P. Wojewodzie.

ad 5). Kol. Henoch proponuje odbycie z Gremjum konferencji we wspólnych i ważnych dla obu organizacyj sprawach: drogueryj i punktów rozdzielczych. Postanowiono zwrócić się pisemnie do Gremjum z propozycją zwołania konferencji.

ad 6) Przyjęto w poczet członków z dniem 1.II 1932: *Mr. Janinę Schöngutównę, Mr. Leokadję Wonerównę* i *Mr. Efroima Widerspana.*

Przyjęto do wiadomości wystąpienie kol. Mr. Marjana Dworzańskiego i Mr. Marjana Wihnanka, którzy wystąpienie zgłosili z powodu uzyskania kocesji i nabycia apteki.

Przyjęto do wiadomości cofnięcie wystąpienia kolegów Mr. Bolesława Szwejkowskiego i Mr. Anszela Lernera.

ad 7). Przyjęto wniosek kol. Henocha, dotyczący zorganizowania kursów gazowych pod egidą Towarzystwa Popierania Nauk Farm.

Za zgodą *P. Prof. Kostyala* postanowiono przenieść na fundusz Towarzystwa Popierania Nauk Farm. 50-ciogroszowe składki, pobierane na Zakład Farmacji Stosowanej przy wkładkach członkowskich.

Na tem posiedzenie zamkięto.

*

Niżej podajemy tekst umowy zawartej w dniu 18 stycznia 1932 r. między Zarządem Gremjum Aptekarzy Małopolski Zachodniej, a Zarządem Oddziału Krakowskiego Związku Zawodowego Farmaceutów Pracowników R. P., w sprawie uregulowania płac:

1) Apteki w Krakowie otwiera się bez względu na porę roku o godzinie 8 rano, a zamyka się o godzinie 20-tej wieczór; na prowincji według przyjętego zwyczaju miejscowego.

2) Dyżury nocne i niedzielne odbywają apteki w Krakowie i na prowincji kolejno, w myśl rozkładu, zatwierdzonego przez właściwy Urząd Wojewódzki, na zasadzie § 29 rozp. Min. Spraw. Wewn. z dnia 18 sierpnia 1930 r. Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 30 z 1931 r. i z dnia 19 maja 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 486 o wydawaniu środków lekarskich z aptek.

U w a g a do 1) 2):

Apteki nie stosujące się do powyższej umowy, będą w myśl obowiązujących przepisów o czasie pracy donoszone Inspektorowi Pracy, do właściwego postępowania .

3) Dyżury nocne płatne są według właściwego ustępu taksy za pracę przy recepturze.

4) Czas służby w aptekach trwa według dotychczas przyjętego, miejscowego zwyczaju.

5) Minimum płac Magistrów nowego typu:

a) płace w pierwszym i drugim roku pozostawia się indywidualnej umowie;

b) w 3-cim roku	370	zł. miesięcznie
c) w 4, 5 i 6-tym roku	470	„ „
d) w 7, 8, 9 i 10-tym	530	„ „
e) powyżej 10 lat	580	„ „

f) zarząd apteką opłacany będzie indywidualnie.

U w a g a. Magistrom, którzy odbyli obowiązkową służbę wojskową po uzyskaniu dyplomu dolicza się do pracy zawodowej jeden rok, lecz dopiero po przepracowaniu 3 lat w aptece publicznej, po odbyciu służby wojskowej.

Magistrom t. zw. starego typu, t. j. z egzaminem tyrocynjalnym i pracą pomocnikowską, dolicza się do pracy zawodowej po uzyskaniu dyplomu dwa lata pracy pomocnikowskiej.

6) Minimum płac asystentów (pomocników) z egzaminem tyrocynjalnym:

a) w 1 i 2-gim roku pracy 200 zł. miesięcznie
b) w 3, 4 i5-tym roku pracy 300 „ „
c) począwszy od 6 roku wzwyż 360 „ „
d) ponad 10 lat pracy 450 „ „

Wysługa lat musi być przed wstąpieniem do pracy udokumentowana oryginalnemi świadectwami potwierdzonemi przez właściwe Władze, względnie oryginalnemi odpisami.

7) Pobory są na prowincji o 10% niższe od wyżej ustalonych, przyczem miast: Tarnowa, Nowego Sącza, Rzeszowa, Białej, oraz urzędowo uznanych zdrojowisk i uzdrowisk, jak: Iwonicz, Krynica - Zdrój, Rabka-Zdrój, Szczawnica, Zakopane i Zegiestów nie zalicza się do prowincji.

8) Ustawą przewidziane, a przypadające na pracownika obciążenia (Kasa Ch., Fundusz pensyjny, podatek dochodowy i t. d.) opłacają pracownicy z własnych funduszów, w myśl obowiązujących przepisów.

9) Pobory służbowe wypłacane są z dołu.

10) Płatny urlop i wypowiedzenie w ramach ustawy.

11) Niniejsza umowa obowiązuje od 1 stycznia 1932 r., jest ważna do dnia 31 marca 1932 r. i nie podlega wypowiedzeniu.

Za Związek Zawodowy Farmaceutów Prac.
Oddział w Krakowie:
Mr. Henoch m. p.
Mr. Gutterówna m. p .
Mr. Kornhauser m. p.
Mr. Miętus m. p.
Mr. Sternberg m. p.

Za Gremjum Aptekarzy Małop. Zach.
w Krakowie:
Mr. David m. p.
Mr. Lindner m .p.

Z ODDZIAŁU CHEŁMSKIEGO.

W dn. 8.II odbyło się ogólne roczne zebranie członków Oddz. Chełmskiego, na którem wybrany został nowy zarząd w składzie następującym: prezes — *R. Ostrowski*, w.-prezes — *L. Fedorowicz*, skarbnik — *W. Ulanowski*, sekretarz — *T. Mostowski*.

Komisja Rewizyjna: *K. Staręgowski*, *F. Barburski* i *R. Białkowska*.

Z ODDZ. GÓRNOŚLĄSKIEGO.

W dn. 7.II odbyło się doroczne walne zebranie członków Oddziału Górnośląskiego, na którem ukonstytułował się zarząd w następującym składzie: prezes — *T. Janaszewski*, zast. prezesa — *Szulc*, sekretarz — *Schmidtowa*, skarbnik — *Strokosz*.

Członkowie Zarządu: *Mitko* i *Pessel*.

Komisja Rewizyjna: *Koczubik* i *Chiciński*.

Z ODDZIAŁU W BARANOWICZACH.

W miesiącu lutym został uruchomiony Oddział Związku w Baranowiczach. W poczet członków Związku zostało przyjętych 18 osób. Na walnem zebraniu w dn. 17 lutego został wybrany zarząd w osobach: kol. Walczak Stanisław—prezes, kol. Müthel Aleksander jako wice-prezes, kol. Berkowiczówna Marja — skarbnik i kol. Izraelit — sekretarz. Do Komisji Rewizyjnej weszli: kol. Byleński, Tartacki, Mołczadska.

Wiadomości bieżące.

WYKŁADY PROF. BR. KOSKOWSKIEGO W PRADZE CZESKIEJ. Za pośrednictwem Sekcji Czechosłowackiej Federacji Farmaceutów Słowiańskich *P. prof. Bronisław Koskowski* otrzymał zaproszenie do wygłoszenia na Uniwersytecie Praskim wykładów z dziedziny farmacji stosowanej. Przypomnieć należy, iż wspomniana Federacja Farmac. Słowiańskich powstała dzięki inicjatywie P. prof. Br. Koskowskiego.

NOWOMIANOWANY INSPEKTOR FARMACEUTYCZNY. Dnia 17-go lutego został mianowany inspektorem farmaceutycznym *mag. farm. Antoni Kalicki*, b. prezes Zarządu Głównego Związku Zawodowego Farmaceutow Pracowników w Rz. P., oraz b. prezes Oddziału Warszawskiego i Oddziału Łódzkiego naszego Związku. Nowomianowany inspektor jest długoletnim członkiem Związku i należał do naszej organizacji jeszcze przed wojną.

P. inspektor kol. Kalicki objął urzędowanie przy Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy, jako drugi inspektor. P. kol. Kalicki w dotychczasowej swej pracy zawodowej i społecznej wykazywał bardzo dużo energji i zrozumienia dla spraw pracowniczych.

Zarząd Związku i Redakcja Kroniki Farmaceutycznej składa p. kol. Kalickiemu serdeczne życzenia owocnej pracy dla dobra zawodu na nowej placówce.

KURSY PROWIZORSKIE. Ostatnio otrzymali dyplomy prowizorów farmacji: Kliś Zygmunt, Rządkowska Julja, Sulkowski Józef, Klimek Stanisław, Dybowska Izabela.

KONCESJE NA APTEKI W WARSZAWIE — w wyniku konkursu ogłoszonego w „Monitorze Polskim" z dn. 27 listopada r. ub. uzyskali: przy ul. Solec — płk. apt. Stefan Krupiński, przy ul. Brackiej — radca Jan Podbielski, przy ul. Górnośląskiej — Stanisław Strużyński, przy ul. Belwederskiej — Antoni Kurkowski, przy ul. Niskiej — Marja z Trojanowskich Kawczakowa.

POZNAŃ. Dn. 12 b. m. o godz. 6-ej rano p. inspektor farmaceutyczny Śliwiński podczas lotnej kontroli w Poznaniu zastał w aptece św. Marcina (właściciel p. Wysocki) siłę techniczną, pełniącą samodzielnie dyżur nocny. Uważamy, że podobny wypadek powinien być surowo ukarany, bo czyż może być większe przewinienie ze strony właściciela apteki, jak powierzanie sawodzielnych dużyrów nocnych siłom niefachowym.

Dodać musimy, że według otrzymanych informacyj, pomimo zaszłego wypadku, w aptece p. Wysockiego wspomniana wyżej siła niefachowa nadal pracuje przy recepturze. Podając powyższe do publicznej wiadomości, redakcja Kroniki Farm. wyraża głębokie przekonanie, że czynniki miarodajne na praktyki tego rodzaju właścicieli aptek zareagują w odpowiedni sposób.

ZAOPATRYWANIE APTEK W ŚRODKI ODURZAJĄCE. *(Pismo okólne Min. Spr. Wewn. do Panów Wojewodów i Pana Komisarza Rządu m. st. Warszawy z dn. 13. II. r. b.)*. „Doszło do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że niektóre hurtowe składy materjałów aptecznych, które nie posiadały koncesyj na hurtową sprzedaż substancyj i przetworów odurzających lub którym koncesje te na rok bieżący nie były przedłużone, przyjmują zapotrzebowania aptek i pośredniczą w nabywaniu środków odurzających między aptekami publicznemi i zakładowemi, a hurtowniami, posiadającemi właściwe koncesje.

Zdarza się przytem, że nadsyłane zapotrzebowania pochodzą od aptek zakładowych, niepozostających pod zarządem osób, uprawnionych do zarządu normalnemi aptekami publicznemi wbrew postanowieniom rozporządzenia z dn. 20 maja 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 402).

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi o zwrócenie przez Inspektorów farmaceutycznych bacznej uwagi na przestrzeganie przez koncesjonowanych hurtowników na obszarze powierzonego Panu Województwa § 15 rozporządzenia z dnia 1 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 499) o substancjach i przetworach odurzających.

W razie ujawnienia przekroczeń powyższego rozporządzenia winnym grozi odebranie posiadanej koncesji.

Odpis niniejszego zarządzenia przesyła się równocześnie wszystkim zainteresowanym firmom hurtowym, którym przyznano w roku 1932 koncesje na hurtowy handel środkami odurzającemi oraz na ich wyrób i przeróbkę".

APTECZKI RATOWNICZE DLA KINEMATOGRAFÓW. *(Okólnik do Panów Wojewodów z dn. 3. II. r. b.)*. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że pismem z dnia 12. X. 1931 r. Nr. ZH. 3944/31 do Zarządu Głównego Pol. Czerw. Krzy-

ża zatwierdziło opracowany przez P. C. K. typ apteczki szafkowej dla kinematografów.

Powyższy typ uznano za odpowiedni dla celów ratownictwa w wypadkach nagłych i za godny polecenia dla przedsiębiorstw kinowych i teatrów świetlnych.

POŚWIĘCENIE NOWEGO GMACHU Z. U. P. U. W niedzielę, dnia 10 stycznia r. b., odbyło się, przy udziale przedstawicieli władz państwowych, samorządowych i organizacyj społecznych, uroczyste poświęcenie nowego gmachu warszawskiego Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, przy ul. Czerniakowskiej Nr. 241. Oprócz biur Z. U. P. U., w nowym gmachu mieścić się będą biura Funduszu Bezrobocia, Związku Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, oraz Stowarzyszenia Budowlanego przy warszawskim Z. U. P. U.

WYKAZ FIRM, KTÓRYM UDZIELONO KONCESJE NA HURTOWY HANDEL ŚRODKAMI ODURZAJĄCEMI NA ROK 1932.

1) „Alchemja" — Grudziądz; 2) R. Arcichowski -Warszawa; 3) „Asmidar" — Warszawa; 4) L. Balkowski i R. Herynowski— Warszawa; 5) R. Barcikowski — Poznań; 6) Breszel i Bruzda— Warszawa; 7) Aleksander Czołhański — Warszawa; 8) „Deges" — Katowice; 9) „Farmacja" — Lwów; 10) „Farmahurt"— Poznań; 11) S. M. Goldberg — Warszawa; 12) O. Goldwicht — Warszawa; 13) „Hematogen Dr. med. Hommela" — Warszawa; 14) Hurtownia Aptekarzy Polskich — Warszawa; 15) Hurtownia Aptekarzy z. Lubelskiej — Lublin; 16) Andrzej Janikowski i Sp. — Łuck; 17) Magistrat m. st. Warszawy — Warszawa; 18) Piotr Mikolasch i S-ka — Lwów; 19) „Motor" — Warszawa; 20) Nachtlicht i Kamiński — Warszawa; 21) Ogólno-Państwowy Związek Kas Chorych w Polsce — Warszawa; 22) „Pharma" — Kraków; 23) Polska Spółka Wytworów Chem. „Roche" — Warszawa; 24) Gustaw Rosenthal — Warszawa; 25) Ludwik Spiess i Syn — Warszawa; 26) Ludwik Spiess i Syn — Łódź; 27) A. Szpinak — Warszawa; 28) Warszawska S-ka Handlu Towarami Aptecznemi — Warszawa; 29) Dr. K. Wenda — Warszawa; 30) „Ozon" — Lwów; 31) Gustaw Loth — Warszawa.

OD WYDAWNICTWA.

Komunikujemy, iż *kol. redaktor Kazimierz Dąbrowski,* **który od dnia 1 marca 1926 r. nieprzerwanie prowadził nasze czasopismo przy współpracy sekretarjatu Zarządu Głównego Z. Z. F. P., z dniem 1 marca r. b. opuszcza zajmowane stanowisko.**

Nadal podpisywać będzie „Kronikę Farmac." jako redaktor odpowiedzialny *kol. Edmund Szyszko.*

KOMUNIKAT.

Zarząd Oddziału Warszawskiego Z.Z.F.P. uprzejmie komunikuje, iż w sobotę dnia 12 marca r. b. o godzinie 22-ej w I-ym terminie i o godzinie 22-ej m. 30 w II-im terminie, odbędzie się **walne roczne zebranie** członków Oddziału.

Porządek dzienny:

1. Odczytanie protokułu ostatniego Walnego Zebrania,
2. Sprawozdanie Zarządu:
   a) ogólne,
   b) kasowe,
3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
4. Wybory:
   a) Zarządu,
   b) Komisji Rewizyjnej,
   c) Delegatów na XVI Zjazd Delegatów,
   e) Sądu Koleżeńskiego,
5. Zmiana statutu,
6. Wolne wnioski.

Redakcja i Administracja „Kron. Farmac." czynne od godz. 11 do 3 codziennie, oprócz niedziel i świąt.

Warszawa, Marszałkowska 138 m. 8 **Telefon 323-18.** **Konto czekowe P.K.O. 8491.**

OGŁOSZENIA: I str. okł.: ½ — **120 zł.**, ¼ — **75 zł.**, ⅛ — **45 zł.** IV str. okł. oraz w tekście: 1/1 — **200 zł.**, ½ — **120 zł.**, ¼ — **65 zł.**, ⅛ — **40 zł.** Przed tekstem: 1/1 — **180 zł.** ½ — **100 zł.**, ¼ — **60 zł.**, ⅛ — **35 zł.** Za tekstem: 1/1 — **150 zł.**, ½ — **80 zł.**, ¼ — **45 zł.**, ⅛ — **25 zł.** Drobne ogłoszenia — słowo **20 gr.**

Redaktor odpowiedzialny: **Kazimierz Dąbrowski.** Wydawca: **Zw. Zawod. Farmac. Prac. w Rzeczypospolitej Polskiej.**

Druk.: Piotr Pyz i S-ka, Warszawa, Miodowa 8.